

LAAPAALI KUPAN WEI YOHAANI NMAAWA Tɔ **Kutvlu**

Laapaali ine i n̄maalu Yohaani səəsa i takəlaya taa kē təmnaa payale mpa Laapaalənnaa ləlāa ta yəyəti tə, iſu akpayale ke Kana, na Nikotem pote ke Yesu kiŋ, na Samalii alu na Yesu kē ləkə nəyə, na apalv wei i hənta wusasi ke piusi pəlefəi nule tə, na apalv wei pa ləlvna yvlvmtv tə. Yohaani yaaki Yesu si: Isə Təm nti tə pəsa yvlv na té kən na té caya yəlaa həku tə. Yesu kē Isə Pəyaya kē, na i we Isə kiŋ ke hatuu kancaalaya taa. Yohaani si Yesu kəkə weesuyu na ye wei i temə-i na i taa pəntv ka hiki weesuyu tam tən nyəŋkv. Yohaani səewa iſonaa payale kē i seyəsuyu taa ke. Itəma si Yesu wees iſu lvm, inəyəle təyənaya, inəyəle tiikulu kupaŋ, inəyəle nyaaləm, i kē mpaav, inəyəle nənəyə.

Isəna pa faya Yohaani takəlaya tɔ:

Təm pəsa yvlv, titite 1:1-18

Isə Lv̄m səlu Yohaani aseeta, titite 1:19-51

Yesu təmle ke patəma, titite 2:1-12:50

Yesu kvsəsütv kantəkaya nyəntv, titite 13-17

Yesu kvnyəntɔyəle na i səm na i fem, titite 18-21

Kəkə n̄ka ka naa yəlaa tɔ na pa weesuyu halv

¹ Hatoo kancaalaya Təm ka wənna. Na Isə cələyə Təm ka wəe, na Təm inu i ka tu kē Isə kē.

² Isə cələyə i ka we hatoo kancaalaya.

³ I niŋ ke Isə lapəna pə təna. Pvlu cəcəka fei mpi pə lapa na i niŋ fei pə taa tə.

4 Ini i kinj ke weesuyu ka wεε, na weesuyu ηkvu kv yelina na kəkə kəo yəlaa kinj na pε naa-wε.

5 Kəkə naakı səkpətuyu na səkpətuyu, ta teesi-kεyε paa pəcə mayamaya.

6 Mpúgyu Isə tila i tillu nəyəlv, pa yaa-i si Yohaani.

7 Ilé i kəma si i húlεyí kəkə ηka ka naa mpv tə ka yaasi. Na i kənte nyuyu nté si i yəyəti na yəlaa təna mv, na pā təŋ-ti.

8 Pə taya ini i mayamaya i kəna kəkə ηke. Ama i kəmaya si i kεesəyí kəkə ηke ka yaasi.

9 Kəkə ηke ka tike ka kəna tampana nyəŋka, na ká kəo antulinya taa na ká yele na yəlaa təna naaki.

10 Təm ini i ka kəma antulinya taa, paa na mpv antulinya tā nyəmi-i. Pəyele i niŋ ke Isə ka lapəna antulinya.

11 I mayamaya i tεyε i kəma. Ama i te nyáma ta mu-l.

12 Paa na mpv lelaa mu-i na pā tisi i təm, iləna i ha-wεyε ton si pā pəsi Isə piya.

13 Pə taya isii pa lvla-wεyε kvlvlv ke Isə piya, yaa pə kέ yvlv səəlvuyu təm, yaa yvlv nəkvuyu təm. Ama Isə lapəna i mayamaya si pā pəsi i piya.

14 Təm ini i pəsa yvlv təkpataa na i kəo na i caya tā hεkv, na i pεelee na i tampana feina taka. Tə naawa i teeli ke teu, teeli inəyi Tacaa ha Pəyaya ikpamle.

15 Yohaani ka yəyəta i təm na i kpaalı si: I təm ke maa yəyətaa, si ma waalı nəyəlv ká te na i kəo, ilə i kəla-m. Pə taya pulv, pa lvla-m tə, ma mayana-i kέ.

16 I kvpantu səsəəntu təo, tā təna tə nu i lelen pə tui fei. Ilapa-tuyu kvpantu ke təma təo, təne tə tεy na təne tə leetəyí.

17 Moisi kinj ke tə hika kiij. Iləna Yesu Kilisiti náá kəna pεelee na tampana pə təm.

18 Too tə, nəyəlvu ta nata Isə. Ama Isə Pəyaya ɪkpamle ŋka ka kē Isə na ká we ka Caa Isə kinj tə, ŋke ka lapəna na yəlaa nyi Isə.

*Lvm səlv Yohaani waasu
(Matiyee 3:1-12; Maləki 1:1-8; Luku 3:1-18)*

19 Waatu wei Yuta nyvən nyéma kusa kətəlaa na Lefii nyéma ke Yosalem na pá tili-wə sī pá polo pá pəəsī Yohaani sī i kē awe tə, nti Yohaani inu i yəyətaa təyəlvə:

20 Yohaani ta kisi cəv, i tisa tampana kē sī: Ma ta kē Mesii.

21 Iləna tillaa mpe pá pəəsī Yohaani sī: Ilə n kē awe? Ilii? Na í cə sī: Ma ta kē Ilii. Pa tasa-i sī: Nyayale Isə kuyəyətətu teləsəlvə wei tə? Na í cə sī: Aai.

22 Tənaya pa tayana-i təm sī: Ilə n kē awe? Heeli-tv na tá polo té heeli mpa pa tila-tv tə. Nyá mayamaya n yaa nyá tı suwe?

23 Mprýy Yohaani təma sī:
Má, ma kē nəyəlvu wei i yəyətəyəna nəyə
səsəya ke wvlaya tətu taa sī pá tayani
Tacaan ke mpaav na kú siyisi teu.
Isə kuyəyətətu teləsəlvə Isayii ka yəyətəna-ti.

24 Tillaa mpe paa kē Falisanaa.

25 Na pele pa pəəsəna-i təcululu sī: Ye n ta kē Mesii, n ta kē Ilii, pəyele n ta ke Isə kuyəyətətu teləsəlvə wei tə ilə, pepe təo kē n səo yəlaa ke Isə lvm?

26 Mprýy Yohaani cə-wə sī: Ma ilə lvm ke ma səo-mə. Ama nəyəlvu we mə heku taa wei í ta nyi tə.

27 Ma waalı ilé i kəŋ, ma ta tala má wəyəsi i nəəhəe taa ntəŋkpala mayamaya.

28 Pə tənaya mpu pə lapa Petanii ke Yaatanı pəyə
waalı kē timpi Yohaani səokaya yəlaa ke Isə lvm tə.

Iso Iwəyaya Yesu

29 Tev fema na Yohaani na Yesu na í kəŋ i kinj, ɻena í tə si: ɭi naa Iso Iwəyaya ɻka ka huiṣəyi antulinyə iṣayatv təyelə?

30 I təm ke maa heela-mə si: Ma waali noyəlv ká te na í kəə, ɻle i kəla-m. Pə taya puv, pa lvla má tə, ma mayana-i kέ.

31 Ma taa nyi sì aveyelə pəntv in. Ama ma kəmayə sì ma səə yələa ke Iso lvm na lvm sì pə la na Isəyeli nyéma nyəmə-i.

32 Yohaani tasa yəyətvyu tətə si: Ma nana ma iṣəpəle ke Iso Feesuyu, na ku we iṣu alukuku na ku tiina iso na ku caya Yesu təo.

33 Ma taa nyənta Yesu. Ama Iso wei i tila-m sì má sə yələa ke Iso lvm tə in i heelina-m si: N kəma í ná Feesuyu tiwa na kú caya yulv wei i təə, pəntv in i ká səna yələa ke Iso lvm na Feesuyu Nañjtv.

34 Təv, ma ná mpv təyə ma yəyətəyi təceicei si in i kəna Iso Pəyalv.

Yesu ifalaa kancaalaya nyáma

35 Tev fema ɻena Yohaani we təna tətə, í na i ifalaa taa naale.

36 I kəma na í ná Yesu təe, ɻena í tə si: ɭi naa Iso Iwəyaya nté.

37 Yohaani ifalaa naale in i nuu mpv, ɻena pá təŋ Yesu waali.

38 Yesu pəsəna i waali təkpev na í ná sì pa təŋəy-i, ɻena í pəɔsi-wə si: Pepeye í pəekəy?

ɻena ifalaa naale in i pəɔsi-i si: Lapi, (Tacaan ke pa yaa mpv na pa te taa.) Leye nyá təyaya?

39 Yesu co-wə si: I kəə na í ná.

Í Mprýgý Yohaani ifala polaa na pá nyi Yesu tε, na í na-wε pá la taanaya ke tēna. (Waatv inu tō ilim huvwaya.)

40 Mpa pa naale pa nu Yohaani tōm na pá tēj Yesu tε pa taa lelu nté Simən Piyee neu Antəlu.

41 Na Antəlu inu i sulina i taalv Simən ke kancaalaya na í heeli Simən si: Tē hika Mesii. (Kilisiti ke pa yaa mpv na pa te taa.)

42 Ilēna Antəlu kpaya Simən na í pona Yesu kiŋ. Í Mprýgý Yesu nyəna-i tēpiŋŋ na í tōm-i si: N kέ Yohaani pəyalv Simən kέ, ilē kayana paa cuŋusit-ŋ si Sefasi. (Piyee ke pa yaa mpv na pa te taa.)

Filipv na Natanayee pa yaa

43 Tev fema, ilēna Yesu luyu la si i ləki i təyɪ Kalilee. Í Mprýgý i sula Filipv, na í tōm-i si: Kao n təyɪ-m.

44 Filipv ka kέ Antəlu na Piyee pa icate Petesaita tv kέ.

45 Pə waalı kέ Filipv nawa Natanayee na í heeli-i si: Wei i tōm Moisi ka ɻmaa kvsəsutv takəlaya taa na Iṣo kuyəyətutv teləsəlaa náá yəyətī tətə tō, tē hika-i pəne. Inəyəle Nasaleti tv Yoseefv pəyalv Yesu.

46 Tēnaya Natanayee nəyə təkpa si: Kvəpantv natəli tē wəe si tu luna Nasaleti? Ilēna Filipv cə-i si: Kao na n nana nyá isəle.

47 Yesu nawa Natanayee na í kəŋna i təo, ilēna í yəyətī si: Iseyelı tv mayamaya ntə cəne. Pəpətiya tu fei i kiŋ ke paa pəcə.

48 Í Mprýgý Natanayee pəoosa-i si: Leye n nyəmna-m? Í Mprýgý Yesu cə-i si: Ma na-ŋ fiki tuŋv təe na pəcō Filipv yaa-ŋ.

49 Tēnaya Natanayee tōma si: Ama Tacaa, n kέ Iṣo Pəyalv, Iseyelı nyéma wulav səsə kέ.

50 Mprýgý Yesu cɔ-i si: Isu ma heeluyuu-nj si ma na-nj fiki tvgu tæe tæyæle n mu-ti yaa? N ká te na n na mpi pø kæla tæne inu tækpataa tø.

51 Mprýgý Yesu tøma si: Tamapana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesayi. I ká te na i ná isatønvgu tulaa na Isø isatcaa tillaa tæyægyi Yulv Pøyagá má na pá kpaa na pá tiiki.

2

Kana akpayale

1 Kuyaku tooso nyæjkü wule pa kpa peelø ke Kalilee Kana taa, na Yesu too polo.

2 Na pá yaa Yesu na i ifalaa tætøyæ akpayale nté tæ taa.

3 Tænaya svlvm tema, ilena Yesu too heeli Yesu si: Pa svlvm tema.

4 Mprýgý Yesu cɔ i too si: Alu nyá, nyaa heelina-m na pécó má lá na? Ma waatu ta tata.

5 Tænaya Yesu too heela tæmle nyéma si: Ye i heela-meyæ nti i la nti.

6 Pee ñkpaanj naatoso wei i taa Yuta nyéma aluwala lvm ka wees tø i ka we tæna, na paa i taa ñku ku tøki isu liitilinaa nusnuwa (100) kék mpv.

7 Mprýgý Yesu tøma tæmle nyéma si: I suuli ñkpaanj inaygi lvm. Tænaya pa suulina i nœosi tæke tæke.

8 Ilena i tø-we si: Tøv, pøenente i cosi lvm mpi na i pona kvtøyæv tallv ulæ.

Mprýgý tæmle nyéma cosaa na pá pona kvtøyæv tallv.

9 Ilena tallv tøv lvm mpi pø pøsa svlvm ke mpv tø. Ama i ta nyi timpi svlvm mpi pø lunaa tø. Ilæ tæmle

nyéma mpa paa cosa lvm tø pele pa nyémá. Mpúyú tallv yaa akpayalv,

10 na í témli-sí: Svlum kúpam ke yélaa téná caaléyéna lésuyu, na pé kóma na pa téná pá haya ilé, pa tékéna mpi pø ta tulí tø. Ama nyá, nyá svlum kúpam ná wé haléna nœnœ.

11 Piti témle kancaalaya nyénté nte Yesu lapa Kalilee Kana taa tøyéle. Na piti témle nteyé i huléna i teeli, na i ifala téná-i na pa taa.

12 Pøle pø waali ilé, Yesu na i too na i newaa na i ifala pa pola Kapénahum na pá caya ténaya wéee naale, ilé pa taanji.

*Payatélaa tøyénnuy ke Isø tøseelé saswale taa
(Matiyee 21:12-13; Maléki 11:15-17; Luku 19:45-46)*

13 Yuta nyéma Téev acima wusaa, iléna Yesu polo Yosalem.

14 Mpúyú i mayana naan na heen na alukukunaa pøetélaa caya Isø tøseelé taa, na liyitee yøkølaa náá caya pele pa taapølønaa tøe.

15 Ténaya Yesu kpayá ñmusi na í kuntili-sí na í tøyénnna pa ténaya Isø tøseelé taa, pa na pa heen na pa naan tøtø. Na í ñmusi liyitee yøkølaa liyitee ke até, na í pøsi pa taapølønaa ke alele.

16 Iléna í holina alukukunaa pøetélaa sí: Ilési-wéye cøne. I taa pøsi ma Caa tøyaya ke kuyaku ke mpv.

17 Mpúyú i ifala tøøsaa sí pa ñmaawa Isø Tøm taa sí: Hai Isø, ma luyu svu nyá tøyaya témle ké isu yem na kpëte.

18 Ténaya Yuta nyéma tøøja-i tøkpü sí: Piti témle nteyé n ka la-tv na pécó té nyi sí pø ha-ñ mpaav sí n la iséntø iní?

19 Mprúgyú Yesu cə-wə si: I yəkí Isə təseelə təne, na maa tayani-teyə ɻ̥mau ke kuyeeŋ tooso taa.

20 Mprúgyú Yuta nyéma təma-i si: Pusi nule na naatoso ke pa ɻ̥ma Isə təseelə təne, na nyaa ɻ̥maa-teyə kuyeeŋ tooso taa?

21 Ama Yesu mayamaya i təyı i yaakaya mpv si Isə təseelə.

22 Pə təo ké waatv wei Yesu kəma na í si na í fe tə, i ufalaat təosaa si i ka yəyata-ti. Haləna pá te pa taa na Isə Təm na Yesu kuyəyətvtv tətə.

Yesu nyəmá yəlāa lotu taa hvWEE

23 Yesu wev Yosalem ke Teev acima təo ké mpv tə, yəlāa payalə nawa piti təma nnə i lakaya tə na pá mv-i kpakpaa təkpa si inəyı.

24 Ama Yesu ná tá te-wə na i taa. Pə taya puv, i nyəmá pa tənaya teu ké.

25 Pə fei si nəyəlv i seyəsi-i pa təm na pəcó. I mayamaya i nyəmá mpi pə we yəlv taa tə.

3

Yesu na Nikotem pa faaci

1 Apalv nəyəlv i ka wənnə Falisanaa taa na pá yaa-i si Nikotem. I ké Yuta nyuyu nyéma taa lelv.

2 Mprúgyú i pola Yesu kiŋ ke ahoo naalı na í yəyəti-i si: Tacaa, tə nyəmá si Isə kənna-ŋ si n̥ seyəsi-tv. Pə taya puv, nəyəlv fei wei i pəsəyı na í la piti təma isu n lakuyu tə na pá tá kəna Isə tonj.

3 Yesu cə-i si: Tampana ke ma heeliyi-ŋ yoo, maa cəsəyı, ye pə ta lelı yəlv ke ləlvəy, i kaa na Isə Kawulaya.

4 Tənaya Nikotem pəəsa-i sı: Isənayale pui tayani yulv ke lulvyn na í temə səsə ke lapu? Ama i kaa pəsi na í ləli i too lotu taa kék svvv na pér tayani-i lulvyn?

5 Yesu cə-i sı: Tampana ke ma heeliyi-η yoo, maa cəsəyi, ye pə ta ləli-η na lvm na Feesuyu, n kaa svv Isə Kawulaya.

6 Yulv ke yulv luləyi. Ama Isə Feesuyu lulvyn wəna pə mpaa, na pələ pə wə yulv taa təm kék.

7 Taa la pitı na nti ma heela-η sı pə wəs sı mə təna pui ləli-meyə lulvyn tə tə təo.

8 Nyəni, heelim makı timpi pə luju wəs təyə, na n̄ nukı pə tanj. Pəyele n ta nyı pə təlule yaa pə təpote. Wei Isə Feesuyu lulaa tə i wə mpv tətəo.

9 Mərýgý Nikotem təma sı: Isənayale mpv?

10 Iləna Yesu cə-i sı: Halı meyəle Isəyeli səxəsəlaa səsaa na n̄ ta cəkəna təm təne?

11 Tampana ke ma heeliyi-η yoo, maa cəsəyi, tə nyəmá nti tə yəyətəyi tə na nti tə nawa tə ntəyi tə kəesəyi-me. Pə na pə mpv tə mu caa tá təm muvg.

12 Isəna pə tənə lapu ke ate cəne təyəle ma heeliyi-me na u saj muvg. Ilə ye ma kəesa-meyə isəna pə wə isətaa tə, mə taa aweyelə mulv?

13 Nəyəlv ta kpata isətaa ye pə taya Yulv Pəyaya má wei ma luna isətaa na má tii tə ma paasi.

14 Isu Moisi ka təvgü nyəyəlvyn kusəemüvg təm ke tesika nyvvg taa na í siki wəlaya tətu taa tə, mpv inı tətəyə pə wəs sı paa kpaası Yulv Pəyaya má.

15 Iləna yələaa mpə pa təna paa mu ma təm tə pā hiki weesuyu ɳku ku tən tə.

16 Pə taya puv, Isə səəla yələaa tənaya səsəm, haləna í caŋ í ha i Pəyaya ikpamle, sı pa təna mpə paa tən kə təm tə, pā taa sı, ama pā hiki weesuyu ɳku ku tən tə.

17 Pə taya ısu yəlaa təm kuyu təo ké Isə tila i Pəyaya. Ama pa nyuŋu yapo təo ké.

18 Pa kuyi wei i təŋə ka təm tə pəntu təm. Ama wei u təŋəyi ka təm tə, pəntu təm temə səpu, i ta təŋ Isə Pəyaya ikpamle təm tə pə təo.

19 Pa təm səpa timpi təyəle sì fətəla wei i naakı tə i kəma antulinya taa, na yəlaa səjli səkpetuyu na pá kisi-i pa lakası ısayası təo.

20 Ye wei i laki ısayatu i taa kpaakəna fətəla ıneyi. Ii kpətəyəna-i sì pə taa kəo na i la na pə ná i ısayatu təo.

21 Ama wei i təŋəyi tampana tə i kpətəyəna fətəla ıneyi sì i la na pə ná təceicei sì Isə nūnau təo ké i laki mpv.

Yesu na Yohaani pa təm

22 Pəle pə waalı ké Yesu na i ifalaa pa kula təna na pá polo Yuta tetu taa, na i na-wé pá caya tənaya WEE naale, na i səəki yəlaa ke Isə lvm.

23 Yohaani ná səəkaya yəlaa ke Isə lvm tətəyə Ayinuŋ ke Salim kiŋ. Lvm ka wé tənaya səsəm ké. Yəlaa kəŋaya Yohaani kiŋ na i səəki-wεyε Isə lvm.

24 Waatv inu tə pa ta təkəta Yohaani ke saləka.

25 Mpýyú Yohaani ifalaa taa lelaa na Yuta tu nəyəlv pa svu həm ke Isə səeu kətası nsi yulv təyanəyəna i ti tə sì təo.

26 Mpýyú pa pola Yohaani kiŋ na pá pəəsi-i sì: Tacaa, n təəsa yulv wei i təm n ka heela-tv na nyá na-i i ka wé Yaatanı waalı tə i təo? Nyəni pənente inu i səəkəna ntεyε yəlaa ke Isə lvm, na pa təna pá puki i kiŋ.

27 Iləna Yohaani cɔ-wé sì: Yulv u hikiyi pəlvuŋu yem na Isə tá ha-i-wi.

28 Mə mayamaya í pəsəyí na í ləsi ma aseeta sí ma yəyətəaa sí ma ta ke Mesii. Ama ma təe i nəyə ke kütəe.

29 Akpayalv tənnna asasaalv. Ama akpayalv taapalv sənja təna na í kema ɻkraŋŋ. Pə kəma na í nu akpayalv nəyə, ilə i laŋle hulvumı səsəm. Mpv inı tətəyə ma laŋle hulvumaa, na pənəntə pə maya-m teu.

30 Pə wəe sí Yesu í pukəna na maa səki.

Wei i kəmna isətaa tə i təm

31 Wei i luna isətaa tə inı i kələna pə təna. Na wei ilé i we atə cəne tə, i ké atə nyəŋ ké, na atə nyəntə kə i yəyətəyí. Ama wei i luna isətaa tə inı i kələna pə təna.

32 Na i yəyətəyí mpi i nawa na í nu tə pə təm, ama nəyəlv u muŋi i təm.

33 Ilə wei í tu mu i təm, pəntu tisina nté sí Isə yəyətəyí tampana.

34 Wei Isə tilaa tə pəntu yəyətəyí Isə təm ké. Pə taya pəlv, Isə cələyí-i i Feesuŋu tənaya.

35 Tacaa səəla i Pəyaya na í tu pə tənaya ka niŋ taa.

36 Ye wei í nuna Pəyaya i təma weesuŋu ɻku ku təŋ təyə hikuŋu. Ama wei í kisa Isə Pəyaya ke nunañ tə i laŋaa ké, na Isə muña-i na pááná ke tam ké m̄póyó.

4

Yesu na Samalii alv pa faaci

1 Falisanaa nūwa sí Yesu hikiyi təŋlaa na í səəki-węyę Isə lvm na pə kələyí Yohaanu.

2 Pəcő pə taya Yesu mayamaya səəkayana-węyę Isə lvm, ama i ifalaa ké.

3 Yesu kəma na í nu sí Falisanaa nū mpv, iləna í kvlı Yuta tətu taa na í mənnə Kalilee tətu taa.

4 Na pə wəe sí Samalii nyəŋkv ke í təŋ.

5 Mpúgyú Yesu wwséna Samalii icaté natéli nte pa yaa sì Sikaa tó, na tè kpéténa tetu nti Yaképu ka ha i pèyaaya Yoseefu tó.

6 Na Yaképu lèká ka we tèna. Ténté nu Yesu lèna í caya lèká nayó, na waatu iní ilim sikaa.

7 Mpúgyú Samalii alu nayélu koma lùm luyu, na Yesu sélémé-í sì: Ha-m lùm na má nyao.

8 Waatu iní Yesu ifalaa ka tema tèeu ke icaté taa kékutéyóu yapu.

9 Samalii alu cò-í sì: Pepe tó kékutéyóu Yuta tu na n séléméyi-m lùm sì n nyao. Pécó maya Samalii tu? (Pè taya pulu tó, Yuta nyéma na Samalii nyéma paa suliyi.)

10 Mpúgyú Yesu cò-í sì: Ye n ka cekéna mpi Isò haakí tó, na n ka nyémá wei má ma séléméyi-n lùm konyényéom ke iséntó tó, nyá mayamaya n ka laaléna-m sélémuyu na maa ha-n weesuyu lùm.

11 Mpúgyú alu cò Yesu sì: Ma ce, n feina kulu luna ñku n ká luna tó. Pécó lèká ná tu lumaa. Ilé leye n ká hiki weesuyu lùm mpi?

12 Tá lèngce Yaképu hulina lèká iné na táá mayana-í. Halé Yaképu na i piya na i kalékéyi pa nyao lèká iní i lùm. Ilé n huu sì n kela ilé?

13 Mpúgyú Yesu cò alu sì: Wei i nyao lèká iné i lùm lükötü taséyi-í kpaav kék.

14 Ama wei i nyao lùm mpi maa ha-í tó, lükötü u léléyi-í kpaav paa pèlee. Pè taya pulu, lùm mpi maa ha-í tó pu la i taa kék lùm seelü wei i cétéyi tó. Haléna í hiki weesuyu ñku ku teñ tó na i kinj.

15 Mpúgyú alu cò Yesu sì: Ma ce ha-m lùm mpi, ilé lükötü kaa tasa-m kpaav, na má taa tasa cèneyx mèluyu ke lùm luyu.

16 Mpúgyú Yesu tøma alv sì: Polo n yaa nyá paalv na nyá na-i í koo cøne.

17 Mpúgyú alv cøwa sì: Ma feina apalu.

Ilená Yesu cø alv sì: Tampana ke n yøystaa sì n feina apalu.

18 Pø taya pulv, n tema apalaakakpası ke saav, na wei i te n tu wé kayana isentø tø n wé yem, pø taya nyá paalv. Pø tøo kék nyá tøm wéna tampana.

19 Mpúgyú alv cø Yesu sì: Tacaa, ma naa sì n kék Iso kuyøystutu teløsulu.

20 Ta løjcenaa seekaya Iso kék puvgu kune ku tøo. Ama Yuta nyémá me mè tøi sì ye paa see Iso Yosalem kék.

21 Mpúgyú Yesu cø alv sì: Alv nyá nuu ma tøm, pu koo tø, Tacaa Iso seev kaa wee tøntømle tøm, sì puvgu kune ku tøo yaa Yosalem.

22 Samalii nyémá me í ta nyi wei í seeki tø. Ama Yuta nyémá ta tá nyémá wei tá seeki tø. Pø taya pulv, Yuta nyémá kinj ke Iso seev mpi pø waasøyi tø pø wee.

23 Ama pø wee pu koo, halí pø tu tema konte te, na mpa pa seeiki Iso na tampana tø paa see-i hatoo pa taa kék na cesvug fei. Iso seeelaa isuu mpv weye Caa Iso saølaa.

24 Iso u naa isentøo, pø tøo kék mpa pa see-i tø, pø taya isentøo ke paa see. Ama pa taanaa kék na cesvug fei.

25 Mpúgyú alv cø Yesu sì: Ma nyémá sì Mesii wei pa yaa sì Kilisiti tø i ká koo te, ye ilé i koma, i ká kilisitvug pø tøna.

26 Mpúgyú Yesu cø alv sì: Ma wei ma yøystøyøna-ŋ isentø tø, mayale Mesii inu.

27 Yesu na alv pa tøjna yøystaya ke mpúgyú ilená i falaa tala, na pø la-weyé pití kék mpi pø tøo i na alv taka pa yøystøyø tø. Paa na mpv pa taa noyølo ta pøosi sì: Pepeye n caa i kinj? Yaa ntiyi nyá yøystøyøna-ŋ?

28 Tənaya alu məjna i həyaya na í si. Iləna í məli icate taa na í yaa yəlaa sī:

29 I kəə na í ná apalı nəyəlv wei i kpaya pə təna mpi tuu ma lapa tə na í keesi. I ta ke Mesii yee?

30 Mərýý yəlaa lu icate taa na pá puki Yesu kiŋ.

31 Alu inı i təe mpv tə, na i ifalaa náá təjna-i təekuyu ké sī: Tacaa n kaa təyə mpv?

32 Ama Yesu cə-wə sī: Təyənaya ḥka ma təki tə i ta nyi-ke.

33 Mərýý Yesu ifalaa pəəsa təma sī: Nəyəlv kəna-i təyənaya ke yee?

34 Tənaya Yesu cə-wə sī: Ma təyənaya nté wei i tilam tə i lugu nyəntu lapv, na i təmlə nte i hvla-m sī má la tə tə yoosuγu.

35 Mə mə təŋ sī: Pə kaasa isətunaa liyiti na kumtu tala. Ama má, ma heeliyi-mə sī, í kvsı mə isə na í na isəna kvtəyən seena tawa na ku tanja kumtaa tə.

36 Kuntu wei i kvŋ tə, i təŋa i kufeluyu hikuγu ké, na í nyəkəyı pee tətəyə i weesuγu ḥku ku təŋ tə ku təo. Mpv pə ləkəna na tuulu na kuntu pá kpəntəyı yəəolvuγu.

37 Pə təo ké təm nti pa yəyətəyı tə tə wəna tampana sī: Lelv tuuki kē na lelv náá ku.

38 Mpv tətəyə, ma tila-mə sī í ku haləm mpi í taa hala tə. Lelaa ná halaa na kayaγa pə waasəyı-mə.

39 Icate nté tə taa Samalii nyémə payale mu Yesu təm ke təm nti alu ka yəyətaa təfoo sī: I kpaya pə təna mpi tuu ma lapa tə na í keesi tə tə təo.

40 Waatu wei Samalii nyémə tala Yesu kiŋ na pá na-i tə, pa wiina-i sī í la wəe naaleγe pa kiŋ. Iləna í caya tənaya kuyeeŋ naale.

41 Pə kəma na pá nu i mayamaya i kuyęyətutu, ılenə yəlaa samaa ke səsəm tasa i təm ke məyə.

42 Na pá tənə alv sı: Pənente pə taya nti n heela-tu tə tə təo tike ke tə mu i təm. Ama tá mayamaya tə nuna tá ńkpaŋŋ na tə tema tá taa sı, tampana i kē antulinya Waasvlv.

Yesu waav ke akewe səsə pəyaya

43 Yesu lapa kuyeeŋ naaleye təna, ılenə i kəli na í təna Kalilee.

44 Yesu mayamaya ka tema yəyətutu sı: Nəyəlv u tuyvna Iso kuyęyətutu teləsvlu ke i mayamaya i icatə taa.

45 Waatv wei Yesu tala Kalilee tə, təna nyáma mu-i teu ke niŋ naale. Mpi tə pa mayamaya paa pola Təeu acima təyəv ke Yosalem, na pa nawə pə təna mpi i lapa Təeu acima anı a təo tə.

46 Mərýý Yesu məla Kalilee Kana timpi i ka pəsa ləm ke svəlm tə. Akewe səsə nəyəlv i ka wə təna, na i pəyaya wə Kapənahum na pə wukı-ke.

47 Akewe nuwa sı Yesu luna Yuta na í kəo Kalilee, ılenə i polo na í sələm-i sı: Ma pəyaya wə Kapənahum na ká caa səpv, polo ní waasi-ke.

48 Yesu cə-i sı: Anı tamm mü ta na piti tema na kəkələ nyəm, u tisiyi.

49 Mərýý akewe inı i cə-i sı: Hai ma cε, tə tee pəc̄ ma pəyaya i taa kəo na ká sı.

50 Mərýý Yesu cə akewe sı: Kpe, nyá pəyaya kaa sı. Mərýý apalv inı i mu Yesu kuyęyətutu na í tu mpaav. **51** Akewe kpeŋŋaya, ılenə i təmle nyáma səŋi-i na pá heeli-i sı: Nyá pəyaya hika alaafəya.

52 Mpúyú akewe pœosa-weyé iséna waatu pë cœpa pœayaña tœ tœ. Iléna témle nyéma cœ-i si: Tete ilim kpila pœcœ tœyœ watu cœpa ka tœ.

53 Mpúyú pœayaña caa tœsa kpakpaa si, tete mpv ini pë taka teitei kë Yesu ka heela-i si: Nyá pœayaña kaa si. Iléna í na i tœyœ tœna pá te Yesu na pa taa.

54 Yesu pití tœma kpœnta naaleyele i luv Yuta na í kœ Kalilee tœ.

5

Kvtœntu waav ke lule nœyœ

1 Pœle pë waalí Yuta nyéma Isœ seeu acima naali a talaa, na Yesu polo Yosalem.

2 Lule natèli tœ wœ heenj nœnœyœ cœlœyœ Yosalem, na akelenaa sakasi taka kakpasœ sœnya tœna. Tœne mœyœ pa yaa si Petasata ke Alaamee nyéma tœm taa.

3 Na kvtœntu naa selœta lajasi nsœ si tœe kë sœsœm. Yulvœmaa na kaakalasi, na mœla kvtœmœyœ tuvlaa tœ. [Pa tanja lœm lajtyœ.]

4 Pœ taya pœlv, isœtaa tillu tiikaya waatu waatu ke lule taa, na í laki na lœm lajtyœ. Na wei í laala tiiu ke waatu wei lœm lajtyœ kpakpaa tœ pœ waa-i, pœa i kvtœyœ ke œku.]

5 Apalu nœyœlu i ka wœ tœna na i hœnta kvtœyœ tœ pusœ pœlefœi nœle kœlo.

6 Yesu na-i na í hœnta mpv, na i nyœmœ si i taajja tœnœya sœsœm, lœna í pœsœi-i si: Nœ caa pœ waa-œ ke?

7 Mpúyú kvtœntu cœ Yesu si: Ma cœ, ma feina nœyœlu si í tisi-m lœm taa kë waatu wei pœ lajtyœ tœ. Na má polaa si ma tiiki, nœyœlu nœá laali-m.

8 Mpúyú Yesu heela-i si: Kœli na nœ kpœaya nyá kvhœntyœ na nœ tœ.

9 Tənaya pə waa kvtəntv ke kpakpaa, na í kəlɪ i kvhəntvɣv na í təŋ. Pə pamna kuyaku kvhəesvɣv wule.

10 Mprýyú Yuta nyéma təmə wei pə waa mpv tə sī: Saŋa kuyaku kvhəesvɣv ké, pə fəl sī n̄ səyəlì nyá kvhəntvɣv ke mpv.

11 Ama kvtəntv na cə-wə sī: Wei i waasa-m tə inī i heelina-m sī má kəlɪ ma kvhəntvɣv na má tə.

12 Mprýyú Yuta nyéma cə kvtəntv sī: Aweye pəntv na í heela-ŋ sī n̄ kəlɪ nyá kvhəntvɣv na n̄ tə?

13 Ama wei pə waawa tə i ta nyi Yesu. Pə taya pəlv, ilé i ka saala samaa wei i suwa təna tə i taa.

14 Pəle pə waalı Yesu ná apalv inəyí lso təseelə taa na í heeli-ı sī: Nyəni, pənentə pə waad-ŋ isəntə tə, taa tasa isayatu lapv tətə. Pécó pə taa kəo na ɻku kvlə kvlə kəla mpv tə kvlə mayana-ŋ.

15 Tənaya apalv inī i polaa na í heeli Yuta nyéma sī: Yesu waasəna-m.

16 Pə təo ké Yuta nyéma svv Yesu kē kvnycən tvgv ke i lapv mprýyú kuyaku kvhəesvɣv wule tə pə təo.

17 Mpv pə yelina na Yesu yəyətī sī: Ma Caa ná təŋa təmle lapv ke tam ké. Pə təo ké ma tətə ma təŋna lapv.

18 Təm təne tə mayamaya tə təo Yuta nyéma mu səyəna ke teu sī pa ləsəyí Yesu weesuyu. Sī pə taya kuyaku kvhəesvɣv tike ke i wakələa, pə kpənnə isəna i keesa i tī na lso na í yaa-ı i mayamaya i Ċaa tə pə təo tətə.

lso Pəyaya pəsvv ke yəlaa təo

19 Mprýyú Yesu təma-wə sī: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəyí. Pəyaya ma ma kaa lu natəlì na má la. Ama nti ma Caa təŋa lapv na má naakı tə ntəyí ma təŋəyí. Ma Caa laki pə təna mpi tə, Pəyaya ma ma laki-wi tətəyə.

20 Pə taya puv, ma Caa səəla-m ké, na í hólí-m pə təna mpi i laki tə. I ká hólí-m təma səsəona nna a kəla ane tə sì má la, na pi la-meyeg ha.

21 Isu ma Caa feesiŋi sətaa na í mənna-weyeg weesuyu nyéma həku tə, mpv iŋi tətəyə Pəyaya má ma tuyi weesuyu ke mpa ma nəkaa tə.

22 Təle tə paasi ma Caa u huvkəna nəyəlv. Ama i tu huvle tənaya Pəyaya ma ma niŋ taa.

23 Iləna pa təna pa se-m isu pa seekuyu ma Caa tə. Yvlv í ta se Pəyaya ma, i kaa pəsi na í se ma Caa wei i tila-m tə.

24 Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyɪ, ye wei i nu ma təm na í te i taa na wei i tila-m tə, i təma weesuyu ᯱku kui təŋ təyə hikuŋu, pa kaa huvna-i. Ama i təma weesuyu tu ke pəsuyu ké.

25 Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyɪ, pə wəe pi kəo, halı pə tu təma kəntə te. Sətaa ká nu Isə Pəyaya má ma nəyə, mpa paa nu-ke tə, paa fe na pá kvləna pa isə.

26 Isu Tacaa Isə wəna weesuyu ke i taa tə, mpv tətəyə i yelaa sì Pəyaya ma má wəenə weesuyu ke ma taa.

27 Ma ké Yvlv Pəyaya təyə i ha-m mpaav sì má huvna yəlāa ke təm.

28 Ilə pə taa la-meyeg ha. Mpi tə pi kəo na pa təna mpa pa wə pəlaaŋ taa tə pá nu ma nəyə,

29 na pá lui i taa. Mpa pa lapa kvpantu tə paa fe sì pá wəe tam təo. Mpa pəle pa lapa isayatv tə, paa fe sì pá huvna-wə na pá tu-weyeg saləka.

Mpi pə hóláyɪ Yesu tampana tə

30 Maa pəsəyɪ na má lu tələyɪ ma mayamaya. Ama isu Isə kəesəyɪ-m tə, mprúyú ma huvkəna, na ma huvle tewa. Mpi tə, pə taya ma mayamaya ma luyu nyəntv

ke ma pεεkεyí lapu. Ama wei i tila-m tø i luyu nyəntu kέ.

31 Ye ma yəyətəyí ma tı tøm, nəyəlu kaa sa tampana wena maa hólí tø.

32 Ama nəyəlu wenна na ílé i hóléyí sı ma kέ tampana tv. Na ma nyəmá sı nti i yəyətəyí ma tøø tø tə wé tampana.

33 Halı mə mayamaya í tila mə tillaa ke Yohaani kin na ílé i hula-meyə tampana.

34 Ye ma, pə taya ısu ma nyulaa sı yulu nəyəlu í hólí ma tampana. Ama sı pə səna-mə na pə ya mə nyuŋø tøø kέ ma yəyətəyí mpv.

35 Yohaani naa wé kέ ısu fətəla wei i myı na pə naakı tø. I tisaa na í yəələna fətəla inı i nau ke pəcə.

36 Ama ma wena mpi pə hóléyí ma tampana na pə kəli tə təna nti Yohaani yəyəta ma tøø tø. Təma nna inı ma Caa hula-m sı má la na ma tərjna a lapu ke ısəntø tø, anı a hvləyəna ma tampana sı ma Caa tilina-m.

37 Ma Caa wei i tila-m tø i hóléyí ma tampana tøø. Me í ta nu i nəyə ke paa tøm kvlum. Pécó í ta loosi i ısəntaa kέ paa tøm kvlum tøø.

38 Pəyele u sanj i tøm myuŋ sı té caya mə taa kέ paa pəcə. Ille u teŋ mə taa na wei lsø tilaa tø, pə tøø kέ pə wé mpv.

39 I pεεkεyí lsø Tøm takəlası taa təcututu, na í təeləyí sı pə taa kέ í ká hikina weesuŋu ḥku kui teŋ tø. Anı tā takəlası kvluması nsı sı yəyətəyəna ma tøm.

40 Pə na pə mpv tø, u sanj sı í kəø ma kin na í hiki weesuŋu kvpənku.

41 Pə taya yəlaa ısante ke ma pεεkεyí.

42 Ama ma nyəma-mə, ma nyəmá sı u caa lsø.

43 Ma Caa kōnte kε ma kōma na mu saŋ ma muγv. Ama ye nɔyəlu ná lu yem na í kɔɔ, í mu ilé tēkpa.

44 Mε mə səela mə tēma isante kέ, u pεεkəyɪ lso we i tike nté lso tə i nyəntε. Ilə isənaya í ká la na í mu ma təm.

45 I taa huv si maa polo má kuli mə waalı kέ lso isentaa. Ama Moisi wei í teeləyɪ tə inu i ká kulina mə waalı.

46 Ye í ka muwa Moisi təm na tampam, isəntə tə i ka mu ma nyəntv tətə. Pə taya pulv, ma təm ke ilé i ñmaawa.

47 I ta tisi na í mu nti Moisi ñmaawa tə, ilə isənaya í ká tisi na í tuña ma təm nti ma heeliyi-me tə.

6

Samaa iyisi kakpası (5000) caləsvyv

(Matiyee 14:13-21; Malaki 6:30-44; Luku 9:10-17)

1 Pəle pə waalı kέ Yesu tayana Kalilee teñku waalı kέ tesuyv. (Lelaa yaa si Tipeliyatı teñku).

2 Na yəlaa samaa hu i waali. Pə taya pulv təo, pa ná pitı tēma nna i waakayana kvtəntvnaa tə.

3 Mpýgv Yesu na i ifalaa pa kpa puγv təo na pá caya təna.

4 Na Yuta nyéma acima wena pa yaa si Təev acima tə a Wvsa.

5 Mpýgv Yesu nyəna i taa na i waalı na í ná si samaa səsə təñna i kiŋ ke kōnte. Tənaya i pəesa Filipv si: Leye tu ya kvtəyən na té cəla samaa inu na i təna í təyə?

6 Yesu yəyəta mpv si í nu nti Filipv ká cə tə. Təfə i mayamaya i temə isəna i ká la təyə nyəm.

7 Mprúgyú Filipu cowa Yesu sì: Paa liyitee nyəgətəv
ŋmənəvəg (200) mayamaya ke tə yapa kvtəgəv, kii
haŋna yəlāa panə pa tiili?

8 Iləna Yesu ifalaa taa nəgəlv wei pa yaa sì Antəlu
na í kē Simən Piyē neu tə í cə-i sì:

9 Iwaasəle natəlī tə wə cəne na tə təka potopotona
ke kakpası na tiina ke naale. Ama pələ pu la-weyę
samaa tuutuumā inę?

10 Tənaya Yesu təma sì: I heeli pa təna sì pá caya
atę. (Pə pamna nyütv ka pə atęyę tənaya səsəm, iləna
pá caya.) Pa taa apalaa nyəaŋ tala ısu iyisi kakpası
(5000).

11 Tənaya Yesu kpaya potopotona mpe na í səe Iso
ké í na təmlə ke pa təo, iləna í tala mpa pa caya tə. Na
í tala-węyę tiina ke mpv tətə, na paa wei í haya.

12 Waatu wei pa haya tə, i təma i ifalaa sì: I təəsi
potopotona həyələŋ wei i kaasaa tə, na pulvpu í taa
le.

13 Iləna i ifalaa təəsi həyələŋ inı, na pə su təkəŋ
naanuwa na naale. Potopotonaakakpası inı i
kpisina mprúgy waatu wei pa temə təyəv tə.

14 Waatu wei yəlāa ná Yesu piti təmlə nté tə, pa
təma sì: Tampana Yvlv inę inəyələ Iso kuyəyətəv
teləsvlv wei i təm paa yəyətaa sì i ká kəo antulinya
taa tə.

15 Yesu nyəmá sì pa səəlv puwa sì paa kpə-i wulav
na toŋ ke təne inəyı kpakpaa. Iləna í ŋməlī təkev na í
kpə pəón̄ təo kék i tike.

*Yesu təntə ke lvm təə
(Matiyee 14:22-33; Maləki 6:45-52)*

16 Pə kəma na pə taanı, iləna i ifalaa tii lvm nəgə,
17 na pá kpə kpulvəg taa sì pa təsəyı Kapənahum.
Halı pə caŋ pə yu Yesu ta kənta pa kinj.

18 Mpúygú heelim səsəom mapa na pə lanjtəyí teŋku lvm kə səsəom.

19 Yesu ifalaa təma lvm taa ısu kilomesetələnaa kakpası yaa naatoso, ıle pa na Yesu kelle na í təŋ lvm təo na í kəjnə pa təo təo. Tənaya səyəntü kpa-wə.

20 Ama Yesu heela-wə si: Səyəntü í taalə-mə, maya.

21 Yesu ifalaa luğu lapa na pá kpaya Yesu kə kpuluyu taa. Tete ısu sanja tə, pa təma tate kə timpi pa pukaya tə.

Samaa pεekəyı Yesu

22 Kv fema ılenə samaa wei pə yela teŋku waali tə, í ná sì kpuluyu kvlumuyu ka kaasəna təna. Pécó pə nyəmá sì Yesu na i ifalaa pa ta kaa kpuluyu. Ama pəle pa tike pa təeṇa.

23 Paa na mpv kpuləy lələy wei i luna Tipeliyatı tə i kəma, na i ta hatələna timpi Tacaa ka səe Isə ké i na təmle na pécó pá təyə potopotonaa tə.

24 Samaa inı i nawa sì Yesu na i ifalaa pa taa nəyəlu fei təna, ılenə pá kpa kpuləy inı i taa na pá təe Kapənahum kə Yesu pεekuyu.

Kvtəyən ηku kv haaki weesuyu tə

25 Samaa kəma na pá na-i teŋku waali ılenə pá pəosı-i si: Tacaa, pəlee kέ n kəma cəne?

26 Tənaya Yesu cəwa samaa si: Tampana kə ma heeliyi-mə yoo, maa cəsəyi, pə təya ısu í ná ma piti təma təyə í pεekəyı-m. Ama í təyə potopotonaa na í haya təyə.

27 I taa nəki na í kana kvtəyən ηku kv teŋ təyə pεekuyu. Ama í lu ηku kv wə tam na kv kəjnə weesuyu ηku kui teŋ tə kv təo. Yulv Pəyaya má maa hanə-meyə kvtəyən ηku. Pə təya pulv, Tacaa Isə təma-m i tonj cacaalaya tuya.

28 Mpúgyú samaa pəəsa Yesu sì: Pepeye tulala na pécó té la tēma nna Isə caakí tò?

29 Iléna Yesu cə samaa sì: Təmle nte Isə caa sì í lapri-təyəle sì í mu i tillu təm.

30 Mpúgyú samaa pəəsa Yesu tətə sì: Ilé n kaa la pititəmle natəlī na tə ná na pécó tə mu nyá təm? Təv, təmle nteye n ka la?

31 Ta caanaa caanaa təyəna manna ke wulaya tetu taa, isii pa ñmaav Isə Təm taa tə sì: Itisa isətaa kvtəyən na í cəla-wə na pá təyə.

32 Mpúgyú Yesu cə samaa sì: Tampana ke ma heeligi-mə yoo, maa cesəyi, mpi Moisi cəla-mə tə pə ta ke isətaa kvtəyən ke təna. Ama pənente isətaa kvtəyən mayamaya ke ma Caa cələyi-mə.

33 Na kvtəyən ñku Isə cələyi-mə təyəle ñku ku luna isətaa na ku tii na ku haakí yəlaa tənaya weesuyu tə.

34 Tənaya samaa cə Yesu sì: Tacaa, haakí-tuγu kvtəyən ñkuγu tam.

35 Iléna Yesu cə samaa iní sì: Ma mayamaya kele kvtəyən ñku ku haakí weesuyu tə. Ye wei í kəma ma kiŋ nyəyəsi kaa kpa pəntu paa pəco. Pəyele wei i mu ma təm tə, lvkətu kaa kpa pəntu tətə.

36 Ama ma tēma-meyə-təyı heeluγu sì í na-m, pécó i tā mu ma təm.

37 Pa təna mpa ma Caa haac-m tə, pa kəŋ ma kiŋ ké. Ma kaa təyəni wei i kəŋ ma kiŋ tə.

38 Pə taya pəlv, ma tiina isə ké sì ma laki wei i tilam tə i luγu nyəntu, pə taya ma mayamaya ma nyəntu.

39 Wei i tila-m tə i luγu nyəntu nté sì má taa yele na mpa i cəla-m tə pa taa nəyəlv le. Ama sì má kvsı pa tənaya sətaa taa ké kuyaku kantəkaya nyəñku wule ké.

40 Ma Caa luyu nyəntu nté si mpa mpa pa ná Pəyaya má na pá mu ma təm tə, pəntvnaa í hiki weesuyu ḥku ku teŋ tə, na maa feesi-wəyə kantəkaya kuyaku wule.

41 Isu Yesu yəyətuyu mpv si inəyəle kvtəyən ḥku ku tiina isətaa tə, səse pə ta maya Yuta nyəma nté.

42 Tənaya pa təma si: Isu Yoseefu pəyalu Yesu kele? Tə nyəmá i caa na i too məe. Ilə ntıyı i yəyətəyı si inı i tiina isətaa?

43 Mprýý Yesu cə Yuta nyəma si: I taa miitina-m mpv.

44 Tacaa wei i tila-m tə i yaa wei, pəntv tike kəjna ma kinj, na maa feesi-i kantəkaya kuyaku wule.

45 Isə kuyəyətutu tələsələaa ḥmaa təm təne si: Yəlaa təna ká wəe Isə kusəyəsəa. Pə təə ké yəlaa təna mpa pa nukəna Tacaa Isə na pá mu i kusəyəsətu tə, pa kəj ma kinj.

46 Ilə pə taya isu nəyəlu təma Tacaa Isə ké nau se. Ye pə taya wei i luna Isə kinj tə inı i nana-i.

47 Tampana ke ma heeliyi-mə yoo, maa cesəyı, wei i mu ma təm, pəntv təma weesuyu ḥku ku teŋ təyə hikuyu ké.

48 Mayale kvtəyən ḥku ku haakı weesuyu tə.

49 Mə caanaa caanaa təyəna manna ke wulaya tetv taa, pəyele pa səpa.

50 Ama kvtəyən ḥku ku luna isətaa tə, ḥkvuyu yulv i təyaa i kaa si.

51 Mayale kvtəyən ḥku ku tiina isətaa na ku haan weesuyu tə. Ye wei i təyə kvtəyən ḥku, pəntv ká wəe tam ké, u tasəyı səpu. Kvtəyən ḥku maa ha təyəle ma mayamaya ma tənuyu nantu. Ma haakı-təyı si yəlaa təna í hiki weesuyu.

52 Tənaya Yuta nyéma sув tə təo kέ həm na ısəle kusseemle ke pa taa pa tike si: Isənaya inı i ká kpaya i mayamaya i tənugу nantu na í ha-tu si té təyо?

53 Mрúgyú Yesu cəwa si: Tampana ke ma heeliyi-mę yoo, maa cəsəyi, ye i ta təyо Yulu Pəyaya má ma tənugу nantu, na í ta nyəo ma caləm, i kaa hiki weesuyu ke mə mayamaya.

54 Ye wei i təki ma tənugу nantu na í nyəəki ma caləm, pəntu təma weesuyu ńku ku teŋ təyо hikuşu kέ, na maa feesi-i sətaa taa kέ kantəkaya kuyakу wule.

55 Pə taya pəlv, ma tənugу nantu ke kütəyən kypańku kέ, na ma caləm ke kuyənyəom kypam tətə.

56 Ye wei í təyо ma tənugу nantu, na í nyəo ma caləm, ma na pəntu tu wee təma taa kέ.

57 Tacaa Isə wei i tila-m tə, i wəna i weesuyu, na i təo kέ ma wəna ma weesuyu tətə. Pə təo kέ wei í təyо-m, pəntu wəena weesuyu ke ma təo tətə.

58 Təv, kütəyən ńku ku luna isə təyəle. Ku ta ke ńku mə caanaa caanaa ka təyaa na kayana pa fei tə. Ama ye wei i təki kütəyən kynę, pəntu ká wəena i weesuyu ke tam.

59 Kapənahum ke Yesu səyəsa təm təneğe Yuta nyéma təkotile taa.

Təm nti tə haaki weesuyu tə

60 Waatv wei Yesu ifalaa nü təm təne tə, pa taa payale təma si: Təm təne tə kəla kate. Awe ná pəsəyi tə nüw?

61 Yesu nawa si təm təne tə ta maya i ifalaa, uəna i tə-wę si: Isü təm təne tə kəla-meyelę yaa?

62 Na i ká kəo na i na Yulu Pəyaya má na má kpaa timpi maa wee tə, uə ısənayale i ká la?

63 Isə Feesuγu haakəna weesuγu, yolv tənuyγu kvene kvlə ku waasəγi puv. Təm nti ma heela-mə isəntə təyəle Feesuγu nyəntu, na ntı inı tə haakəna weesuγu.

64 Paa na mpv, mə taa ləlaa u tvgvna-ti. (Pə taya puv, hatoo kancaalaya Yesu ka nyəmá mpa pa kaa təki i təm tə. Halı i nyəmá wei i ká ləpi-i kələmətə tə.)

65 Yesu səəsa lənti si: Pə mayamaya pə təə kέ maa heela-mə si: Nəyəlv kaa pəsi na í kəə ma cələ, na pə tā kəna si Isə hana-i pə mpaav.

66 Pə kpayañ kuyañku təyə Yesu ifalaa taa ləlaa yela-i, pa ta tasa-i təyəvγu.

67 Mprýγú Yesu pəəsa pa naanvwa na naale wei i kaasaa tə si: Na mə se, mu təe mə nyəjku?

68 Tənaya Siməñ Piyeε cəwa Yesu si: Tacaa, awe kinj ke tu polo? Nyá təm pee haakəna weesuγu ηku kui teñ tə ilə.

69 Na pənente tə mvwa na té te tá taa si n kέ Yolv Nañjtu inı, na n luna Isə kinj.

70 Iləna Yesu naa tə i ifalaa si: Mə naanvwa na naale inę pə taya má ləsəna-mə? Pécó mə taa ləlu ná kέ iləγvə.

71 Siməñ Isəkaleeu pəyalv Yutaasi təm ke Yesu yəyətaya mpv. Paa na i kέ pa naanvwa na naale taa ləlu tə, kvlvñ inı i kəmna na í ləpi-i kələmətə.

7

Yesu na i newaa pa təm

1 Pəle pə waali Yesu cəəkaya Kalilee tetv taa. Iluyu fei Yuta tetv taa kέ cəən. Pə taya puv təə, Yuta nyéma pəəkaya i kvgv.

2 Yuta nyéma acima wena pa yaa si coka acima tə a WvSaa.

3 Iléna i newaa tém-i si: Kwl cène na n̄ polo Yuta na nyá ifalaa na tèma nna n laki tò tòtò.

4 Ye yvl caa si pá nyém-i u njmeséyi i tèma. Ye n laki tèma anéyi mpv ilé, yele na yèlala tèna nyi-n mèe.

(

5 Pè taya pvl, Yesu newaa mayamaya ná tá mv i tóm tòtò.)

6 Mpúyú Yesu co-wé si: Pè ta mayata-m na pácó. Ama ye mè, paa pèle pè maya-mèye.

7 Pè taya pvl, antulinya nyémá taa kaa kpanga-mè. Ama pa taa kpaana má. Mpi tò, ma hóléyí si pa kvalapvtv fèi teu.

8 Mu kpa ténaya acima. Ye ma, ma kaa polo. Pè taya pvl, pè ta mayata má.

9 Yesu tèma-wéye heelu yu ke mpv iléna iní i saalí Kalilee.

Yesu ke coka acima taa

10 Yesu newaa koma na pá kpa acima tóyóu, iléna Yesu mayamaya polo. Ama i ta yele si nøyelv í nyi, i pola njmelav ké.

11 Yuta nyémá pèekaya-i acima wée taa, na pá ténaya tèmaya pèesuyu si: Ilé leye i wée?

12 Halí samaa wélétaya Yesu tóm ke pa taa pa tike ke sèsom. Lelaa si: Yvl kwpaj ké. Lelaa si: Aai, i ké yulvutvsvlv ké.

13 Paa na mpv Yuta nyémá søyontu tao nøyelv taa yoyatéyi tèfoo.

14 Pè koma na acima haya hékü, iléna Yesu polo na i svu Isé tèseélé taa na i seyéséyi.

15 Mpúyú pè lapa Yuta nyémá ke pití, na pá ténaya na i nyi pè ténaya mpv pácó i ta la ceu?

16 Tənaya Yesu cə-wə si: Nti ma seyəsəyi isəntə tə, ma ta lu-təyı kvlupu. Ama wei i tila-m tə inı i hvlənam-m-ti.

17 Ye wei i səəla Isə luğu nyəntu təñygү, püntu tike ka nyəna si ma kusəyesətu luna Isə kiŋ yaa ma mayamaya ma kaŋkante ke ma lakəna.

18 Wei i lakəna i kaŋkante tə, i mayamaya i sam ke i pækəyı. Ama wei i pækəyı i tillu sam, püntu nté tampana tv, pəpətə fei i kiŋ.

19 Ntəŋ Moisi hvla-meyę Isə ssevn kusəsətu təna na? Pécó paa mə taa kolvum u təñəyı-ti. Aŋha, na í caa í ku-m suwe?

20 Mprógyü samaa cəwa Yesu si: N nyəna aləyaa ke? Awe caa i ku-ŋ?

21 Tənaya Yesu cəwa si: Pə taya pvlv, wule təli ma lapa təmle səsəcəle natəli na piti kpa mə təna.

22 Moisi ná tv-meyę pəluygү, (pəyele pə ta tu kev Moisi kiŋ ke pə luna. Ama hatoo mə caanaa caanaa kiŋ kék) na paa kuyakv kuhəesugү wule i pələyı pəyaya kék.

23 Ye í pələyı pəyaya ke kuhəesugү wule si pə taa kəo na í yəkí Moisi kusəsətu. Pepe təo kék má waa yulv pilimile təcu ke kuhəesugү wule na mü mu-m na páaná?

24 I taa nyənəyı təo tike. Ama í təñəyı tampana na pécó í yəyətəyı.

Yəlaa laki Yesu na piti

25 Yosalem nyəma napəli pa yəyətaya si: Pə taya wei pa pækaya si pa kuyı təyəle?

26 I nyəni ilé i məlaa na í yəyətəyəna-wə na u nyənəna pulv, na pá suma. Isu tá səsaa mpə pa teŋ pa taa si i kék Mesii kəle yaa?

27 Tə nyəmá sì waatu wei Mesii ká kɔ̄ tɔ̄, nəyəlv u nyəŋ i te. Təfɔ̄ ye pə kaasa iné ilé, tə nyəmá ilé i təlulé mæs.

28 Yesu təŋna seyəsung ke mprýgú Isə təseelē taa, ulena i pəəsi-wə na nəyə səsaya sì: Me sì i nyəmam, na i nyəmá ma təlulé yaa? Aai, ma ta kɔ̄ ma mayamaya ma konte se. Ama wei i tila-m tɔ̄ i wəe na i ké tampana tu. Ilé mə ta nyəmi-i.

29 Ama ma, ma nyəma-i, pə taya pəlv tɔ̄, i kinj ke ma lunaa, na iní i tilina-m.

30 Yəlaa luyu lapa sì pá kpa-i, ilé nəyəlv ta tu ninj ke i tɔ̄, i wəle ta tata tə pə tɔ̄.

31 Paa na mpv samaa iní i taa payalé mpv Yesu təm na pá te pa taa. Haləna pá təŋ sì: Mesii i kəma i ká la pití təma na a kəli iné i nyəna na?

Pa tila filisinaa sì pá kpa Yesu

32 Pə kəma na Falisanaa nü nti samaa miitiyi Yesu tɔ̄ tɔ̄, ulena pá na kətəlaa səsaa pá tili filisinaa sì pá polo pá kpa-i.

33 Tənaya Yesu təma sì: Pə kaasa-m wəe naalegye mə həkə kék, ulena má məlī wei i ka tila-m tɔ̄ i kinj.

34 I ká pəekí-m i kaa na-m. Pə taya pəlv, i kaa pəsí na i kɔ̄ timpi maa wəe tɔ̄.

35 Tənaya Yuta nyéma pəəsa təma sì: Leye Yesu ká polo na té kaa na-i? I ká polo Yuta nyéma mpa pa yawa na pá polo tuu Kələekí acalées taa tə pa kinj na i paasəna Kələekí nyéma yaa isəna?

36 Ye pə taya mpv, ntiyile i yəyətəyí mpv sì: Tu pəekí-i tə kaa na-i? Tə kaa pəsí na té polo timpi i ka wəe tɔ̄?

Weesuyu lv̄m pusi təm

37 Acima kuyaku kantekaya nyəŋku ŋku ku ke kuyaku səsəən tə ku wule, Yesu səŋa isə na í kpaalí si: Ye lükətə í wəna wei, pəntu í kəə ma kinj na í nyəə.

38 Wei í mu ma təm weesuŋu ləm pusi ká lükəna i taa na pə kpeŋ, isə pa yəŋətuyu Isə Təm taa tə.

39 (Mpa pa mu Yesu paa kəə pá hiki Isə Feesuŋu ŋku tə, ku təm ke i yəŋətaya. Mpi tə, waatu inī Isə Feesuŋu taa kənta. Pə taya pəlv, Yesu taa svvta i teeli taa tə pə təc).

Samaa faya ke pa taa pa tike ke Yesu təə

40 Samaa inī i taa yələaa nū mpv, ləna pá tə si: Inəyəle Isə kuyəyətuyu tələsvlu wei tə.

41 Mpýyú ləlaa si: Mesii ké. Na ləlaa náá təŋ si: Kalilee ke Mesii ká luna?

42 Isə Təm təkəlaasi taa wəə si: Mesii ka wəə Tafiti luvuyu taa tu ké. Pətələhem timpi Tafiti ka wəə təyə i ká luna.

43 Mpýyú samaa faya Yesu təə.

44 Pa taa ləlaa luyu lapa si pá kpa Yesu. Ama nəyəlv ta tu niŋ ke i təə.

Falisanaa səsaa laŋkpisəŋ

45 Mpýyú filisinaa məla kətəlaa səsaa na Falisanaa pa kinj na pəle pá pəɔsi-wə si: Pepe təə ké í tā kəna-i?

46 Tənaya filisinaa cəwa si: Tuu tə yəlv nəyəlv i ta yəŋətəta isə inī.

47 Mpýyú Falisanaa pəɔsa-wə si: I kpeenna-me na í puyusi tətəyə?

48 Wulee í keesa tā səsaa yaa Falisanaa taa nəyəlv na pəntu təŋəyə-i?

49 Samaa wei i ta nyi Moisi kusəsətu ke mpv tə, səntə nyéma ké.

50 Falisanaa taa lelu wei pa yaa si Nikotem na í ka pola Yesu kinj ke ahoo to, ilé i toma-wé si:

51 Ani i nyémá si, ta kvlapvtu taa pè fei si tè ku yvlu tóm ke mpv, na tè tá caya na tè nu pè tèna na tè cekèna mpi i wakèlaa to.

52 Mpúgyú Falisanaa cèwa Nikotem si: Sese Kalilee nyémá mpreyelé na nyaya? Wiili Isó Tóm taa na ná, tuu to Isó kuyøytutu telësulu nøyelv ta tenta luu na Kalilee se.

53 Pèlè pè waali ké pa yawa na paa wei í mèli i tèyaya.

8

Alv wasanjkali tóm

1 Mpúgyú Yesu ná kpà Olifinaa pøgv.

2 Tev fema ilena í kvlí løj ke tanaj tæe na í mèli Isó tæseelé taa na samaa tèna kœ i kinj. Ilena í caya na í sèyèsøyi-wé.

3 Tènaya Isó Tóm sèyèsølaa na Falisanaa pa kònati alv nøyelv wei pa kpølaa na í laki wasanjkalètu to. Mpúgyú pa sèyasa-i samaa høku taa.

4 Ilena pá to Yesu si: Tacaa, tè kpøla alv iné iní na í laki wasanjkalètu.

5 Moisi yøjata i kvsæsutu taa si, alv í lapá mpv pè taka, tè yaya-i pøe na té ku-i. Nyá ná we?

6 Pa nyøpa Yesu ke tóm ke kuyøøpu ke mpúgyú si pá hiki timpi paa tøna-i taali to. Ama Yesu luñaa na í ñmaana mpøle ke até.

7 Pa tøjna-i pøøsung ilena í kvlí na í tø-wé si: Mè taa wei i nyémá si tuu to i ta lata isayatu, pøntu í caali-i pèlè løjøv.

8 Iléna Yesu tasa luñuyu na í ñmaa ate.

9 Waatu wei pa nu tóm tóne iléna, pá sun lóeluyu ke kvlum kvlum. Pë kpaqay sásaa na pë polo piya tó. Halí pë këo pë yele Yesu tike na alv iní, na í sëña ténaya tam.

10 Yesu këma na í kvliléna í tóm-i si: Alv nyá, nyá yélala mpe pa wele? Ntëñ nayélu ta la-ñ pulv?

11 Iléna alv co si: Nn Taccaa. Yesu co-i si: Tëe, ma tóto ma kaa yayatí si pá la-ñ pulv. Ama taa tasa isayatu kék.]

Yesu kék antulinya këko

12 Mpúyú Yesu mëla i segesuyu taa si: Ma wëe kék isü këko ñka ka naa yélala tó. Ye wei i tähayi-m, këko ñka ka kënya weesuyu tó kaa naa-i na í täh. I kaa felí sækpetuyu taa kék nähæle ke paa pëcë teta.

13 Ténaya Falisanaa tóm-i si: Isü n keesuyu nyá ti tóm ke mpv tó, pë feina nyuyu se.

14 Mpúyú Yesu co-wë si: Paa ma keesayi ma ti tóm, të we tampana tóyó. Pë taya pulv, ma nyémá timpi ma lunaa tó, pécó ma nyémá timpi ma puki tó. Ama më ta nyi ma télule, pëyele í ta nyi ma tëpote.

15 Më hvukí yvlvhvulé ke yem kék. Ama ma ilé maa hvukí nayélu tóm ke ma taa.

16 Ilé paa ma tu hvuwa, tampana tóo kék. Pë taya pulv, ma fei ma tike tó se: Ama má na ma Caa wei i tila-m tóyó.

17 Pa ñmaawa më kusəsutu takëlası taa si: Ye yélala naale lësa aseeta kvlum, pa aseeta iní i we tampana.

18 Ma, ma yayatéyi ma ti tóm na ma Caa wei i tila-m tó, ilé i yayatéyi ma tóm ke mpv tó.

19 Mpúyú Falisanaa pöosa Yesu si: Leye nyá Caa iní i wëe?

Tənaya Yesu cə Falisanaa sı: I ta nyı má, pəyele i ta nyı ma Caa. Ye í ka nyəma-m, í ka nyəmá ma Caa tətə.

20 Yesu yəyəta təm təneğe i seyəsuvu taa kék Iso təseelə taa kék kucəoñ tətule cəlo. Na nəyəlvə ta kpa-i, i wüle ta tata tə pə təo.

Yesu təpote

21 Məpýý Yesu tasa-węye heeluyu sı: Ma təekı na í kák pəekı-m. Ama í kák sı mə isayatv taa. Mpi tə, í kaa pəsi na í polo timpi ma puki tə.

22 Tənaya Yuta nyəma təma sı: I kák ku i ti, yaa isənayale i təñ sı tā kaa pəsi na té polo timpi i puki tə?

23 Məpýý Yesu təma Yuta nyəma sı: Mə kék atə nyəma kék. Ama má, ma kék isətaa tv. Mə kék antulinya inə i nyəma. Ama má tá kék antulinya inə i nyəñ.

24 Pə təo inəyi ma heeliyi-mə sı, í ka sı mə isayatv taa. Ye i ta tisi sı tampam ma wee, í kák sı mə isayatv taa.

25 Iləna pá pəəsi-i sı: Ilə n tui kék aweye təkpem ye?

Tənaya Yesu cə Yuta nyəma sı: Ma kék wei i təm maa heela-męye hatoo kancaalaya tə.

26 Ma wəna təm payale nti maa yəyəti mə təo na nti maa huvna-mə tə. Ilə wei i tila-m tə i kék tampana tv, na nti ma nii i kinj tə, tə tike ke ma heeliyi antulinya taa.

27 Pa ta cəkəna sı Tacaa Iso təm ke i heeliyi-wę.

28 Tənaya Yesu təma-wę sı: Waatu wei í kák kpaası Yəlvə Pəyaya má ilə, waatu inəyi í kák nyı sı, mayale wei inı tə. Na í kák nyı tətə sı, maa laki pəlvə na ma mayamaya ma kanjkante. Ama nti Tacaa Iso seyəsa-m təyə ma laki.

29 Wei i tila-m tə i wε ma waali, i ta yele-m ma tike.
Mpi tə, i luyu tεε nyəntu ke ma laki.

30 Yesu yəyəta mpv uenə payale mv-i.

Yomaa na kasayampiya təm

31 Mprýyú Yesu heela Yuta nyéma mpa pa mv-i tə
sí: Ye i təyəyi ma təm ke teu, i ká pəsi ma ifalaa na
tampana.

32 Na i ká nyi tampana, na tampana anı a ká cəna-
meyę mə yomle taa.

33 Mprýyú pəle pa cə-i sí: Tə kέ Apəlaham luvyū kέ,
nəyəlu taa kpa-tvγu yomle ke paa pəcə. Ilə pepe cəpu
ke n təy sí piu cə-tv?

34 Tənaya Yesu cə-wε sí: Tampana ke ma heeliyi-
mε yoo, maa cəsəyi, wei i laki isayatu tə, pəntu pəsa
tə yom kέ.

35 Na yom ná wε saŋa kέ, i fei cele. Ama təyaya
pəyaya ná wε tam.

36 Ilə ye Pəyaya má ma heta-mε, mə yomle təma
tampana tem kέ.

37 Ma nyəmá sí i kέ Apəlaham luvyū nyéma te. Paa
na mpv, i pəekəyi ma kuyu. Pə taya pəlv, i kisiyi ma
kvesyəsətu.

38 Nti ma Caa ná hula-m təyə ma yəyətəyi, na mu
laki nti mə caa ná heela-m tə.

39 Mprýyú Yuta nyéma cə-i sí: Aai tá caa kəle
Apəlaham. Tənaya Yesu cə-wε sí: Ye tampana i
ka kέ Apəlaham piya, isəntə i ka lakaya Apəlaham
kulapvtu mεε.

40 Anı tampana nna ma nu Isə kinj tə, a tike ke ma
heela-mε, pəcə paa na mpv i caa i kv-m təkpem. Ilə
Apəlaham ná taa la mpv.

41 Mə caa kulapvtu ke i laki.

Tənaya Falisanaa cə Yesu sı: Tə ta ke apalaa naale piya se. Ama ta Caa ke kulum kέ, inəyələ Isə.

42 Iləna Yesu tə Falisanaa sı: Ye tampana, Isə ka kέ mə Caa, i ka səəla-m. Mpi tə, i kinj ke ma luna, na i kəntə ke ma kəma. Ma ta kəə ma mayamaya ma kəntə. Ama inı i tilina-m.

43 Pə taya pulv təə kέ u cəkəyəna ma kuyəyətətu, u caa tə nıw ke paa pəcə təyə.

44 Mə Caa kele Iləyən, na i luyu nyəntu ke mə səəla lapu. Hatoo kancaalaya ilé i kέ yulukulu kέ, u caa tampana tənyuğun ke paa pəcə. Pə taya pulv, i mayamaya i ta ke tampana tu tə pə təə. Waatuv wei i yəyətəyə pəpətə tu, i tənayale təna. Mpi tə, i mayamaya i kέ pəpətə, na pəpətə təna caa kέ.

45 Ye ma, tampana ke ma yəyətəyə. Pə mayamaya pə təə kέ u myu ma təm.

46 Mə taa awe pəsəyə na i húlí ma təpəntələ? Tən, na ma tu yəyətəyə tampana tə, pepe təə kέ u sañ myu?

47 Wei i kέ Isə nyən tə, pəntu nukı Isə Təm kέ. Ama mə tá kέ Isə yələaa napəli, na pə təə inəyə u tu nukı.

Yesu Yəyəta Apəlaham təm

48 Tənaya Yuta nyəma cə-i sı: Pə taya isəntə təə kέ tu təma si n kέ Samalii tu, pəcə n hii aləyaa?

49 Mərýú Yesu cə-wə sı: Ma ta hii aləyaa ke paa pəcə. Ama ma Caa ke ma seeki. Na mə, mi nyənəyim yem təkpataa.

50 Pə taya isu má pəsekəyəna ma mayamaya ma teeli ke ma ti. Nəyəlv təyənə-m teeli na i haaki-m tampana.

51 Tampana ke ma heeliyi-mə yoo, maa cəsəyə, ye wei i təkəyə ma təm, pəntu kaa sı.

52 Tənaya Yuta nyéma təma Yesu sì: Pəneýele tə nyémá təkpataa sì n kék ləyəhilu. Apəlaham səpa, na lsə kuyəyətətu teləsələaa náá sì tətə, ilesa náá təŋ sì, wei í təka nyá təm pəntu kaa sì?

53 Ta caa Apəlaham ná səpa, ye mpv nyá huu sì n kəla ilesye? lsə kuyəyətətu teləsələaa mayamaya ná səpa tətə. Ilə n nyənəyí nyá təyí we?

54 Mpúyú Yesu cəwa sì: Ye maa təkayana ma təyí teeli, ilə ma teeli iní i taa kék pəlv se. Ama ma teeli təlv nté ma Caa, wei mə təŋ sì i kék mə lsə tə.

55 Pəyele inəyí í tá nyí. Ama má nyəma-i. Haləna ye ma kpəesa sì ma ta nyəmi-i, ma pəsa pəpətə ke teitei iesi meyx. Ama ma nyəma-i, na ma təŋəyí i kүheilitu na má ləkti.

56 Mə caa Apəlaham laŋle naa həlvəma teu. Pə taya pəlv təo, i təelayaa sì i ká ná ma konte. Na i tu na-te, na pə həesi i laŋle ke teu.

57 Tənaya Yuta nyéma cə-i sì: Nyá pəsi ná ta tu tata nüle na naanuwa na n təŋ sì n təma Apəlaham ke nau na?

58 Mpúyú Yesu cə Yuta nyéma sì: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyí tuu na pəcə pá ləli Apəlaham tə, ma wəe kék.

59 Tənaya pa kpaya pəe sì pa yakı-i. Ama Yesu ŋmelaa na í lü lsə təseelə taa.

9

Yvl wei pa lələna yvlvmtv tə

1 Yesu təekaya ilesa í ná yvl wei pa lələna yvlvmtv tə.

2 Mpúyú Yesu ifalaa pəosa Yesu sì: Tacaa, apalv iní i lapəna isayatu yaa i caanaa na pá ləli-i mpv?

3 Tənaya Yesu cə-wə si: Pə ta ke ısu ınu i lapəna ısayatv yaa i caanaa. Ama pə lapa mŕpýy pácó Isə toma nana nti i ka lapi-i tə tə kinj.

4 Pə nəyəsəna tə laki wei i tila-m tə i təma ke ilim taa. Pə taya pəlv, ahoo caa yuyu, ıle təmle kaa wəe pəsuyu təc.

5 Kuyeeñ wei i taa ma we antulinya taa cəne tə, mayale kəkə ıjka ka naa yəlaa təna tə.

6 Yesu təma mŕpýy yəyətuyu, ılena i tə ntayama ke atə, na i lá təeliya, na i taa yulvum ınu i se.

7 Na i təm-i si: Polo na ń sañ nyá ıse ke Silowee lule taa. (Həte təne tə huvwee wəe si: Pa tilaa.)

Yulvum polaa na i sañ i se, ılena i məli na i naakı təceicəi.

8 Mŕpýy yulvum cəlo nyéma mpə paa nyəma-i ləj si i kē pala latv tə, pa təma si: Pə taya ıne ınu i ka cakayana na i laki pala?

9 Lelaa si ıneyi.

Lelaa si: Aai pə taya ınu, i nəyəsəle kē.

Ama apalv ınu i cəwa si: Ma mayamaya kē.

10 Tənaya pa pəesa-i si: Isənaya n lapa na nyá ıse anı a kuli?

11 Mŕpýy i cə-wə si: Apalv wei pa yaa si Yesu tə, ınu i lapəna təeliya na i taa ma se, na i tə-m si má polo Silowee lule taa na má sañ ma se. Ma polaa na ma sañ, ılena má svu nav.

12 Tənaya pa pəesa-i si: Leye apalv ınu i wəe? Ilena i co si: Ma ta nyi.

Falisanaa pəesa yulvum ke yulvum waav təm

13 Mŕpýy pa kpaya wei ınu i ka kē yulvum tə na pá ponə-i Falisanaa kinj.

14 Pə taya pvlv, kuyaku kuhesuyu wule ke Yesu lapa teeliya na í kulina apalu iní i isé.

15 Pə təo iní i mayamaya ke Falisanaa ná lela-i paoosuyu ke iséna pə lapa na i isé kuli tə. Iléna yulvum cō-wē si: Teeliya ke i taa ma isé, iléna má sañ na pəne má naaki.

16 Tənaya Falisanaa taa lelaa ná təma si: Pə taya Isokinj ke apalu wei iní i laki mpv tə i lunaa. Mpi tə, u tənəygi kuyaku kuhesuyu kiiñ.

Lelaa si: Ye i ka kék isayav isenaya i ka pəsaa na í lá pití təma ane a takanaa ke mpv?

Hali pá cañ pa faya pa taa pa tike.

17 Mpúgyú Falisanaa tasa yulv wei i isé pə kula mpv təyə paoosuyu si: Na nyá huvki suweye apalu wei iní n təj si i kula nyá isé tə i təo? Ilé i cō-wē si: I kék Isokuyayotutu teləsulu kék.

18 Ama Yuta nyéma mpē pa ta mv-ti si apalu iní i ka kék yulvum kék na i isé kuli, haléna pá kona i caa na i too.

19 Na pá pəosi-wē si: Ntəj mə pəyaya ke iné inəygi təkpem na? Pécó i təj si i lula-i na yulvmtu yee? Təv, ilé isenaya pə lapa na í naaki pəne?

20 Mpúgyú i nyéma ná cəwa si: Tə nyéma-i si tá pəyaya ke-i. Pécó tə lula-i na yulvmtu.

21 Ama tə ta nyi iséna pə lapa na kayana í naaki tə. Pəyele tə ta nyi wei i kula i isé tə. I mayamaya i ta ke pəyaya, í pəosi-i i ká heeli-meyg̊ iséna pə lapa tə.

22 Yulvum nyéma ná yɔyəta mpv, mpi tə, pa see Yuta nyéma. Pə taya pvlv, Yuta nyéma ka pəela nɔyə si, ye wei i təma i taa na í tisi si Yesu kék Mesii, paa ləsi pəntu ke pa təkotile taa.

23 Pə təo kék i nyéma ná təma si: I mayamaya i ta ke pəyaya, í pəosi-i.

24 M̄póngó Falisanaa tasa apalv wei i ka ke yvlvum t̄ȳo yaañ na pá t̄om̄i-i si: Ama na Is̄o t̄o ȳoȳot̄ tampana. T̄e nȳemá apalv iné i t̄oñ si i k̄e isayav k̄é.

25 T̄enaya apalv iní i c̄o Falisanaa si: Ma ta nȳi si i k̄e isayav yaa i k̄e k̄upan̄ t̄o. Ama kvlvmtv tike ke ma nȳemá si, maa k̄e yvlvum na p̄ene p̄e taa ma naaki.

26 Ilena pá p̄oøsi-i si: Pepeye i lapa-ñ? Is̄enaya i lapa na p̄ecó nyá isë kuli?

27 M̄póngó i c̄o-w̄e si: Ma temá-meȳe heelugu na í t̄á mu. Ilé pepe t̄oñ k̄é i caa í tasa-t̄oȳi nuñ? Yaa m̄e caa í s̄oøsi i ifalañ t̄oñ t̄oñ?

28 T̄enaya Falisanaa tuv-i na pá t̄o si: Nyá kena yvlv iní i ifalv. Ama ta k̄e Moisi ifalañ k̄é.

29 T̄e nȳemá si, Is̄o ȳoȳot̄na Moisi. Ama p̄e kaasuyv yvlv iní t̄o, t̄e ta tu nȳem i t̄elule.

30 M̄póngó apalv iní i c̄o-w̄e si: Ama nti t̄e w̄e piti t̄oȳele si, m̄e t̄á nȳi i t̄elule, p̄oyele i kula maya ma isë.

31 T̄e nȳemá si Is̄o u mȳi asayaa n̄oøsi. Ama wei i t̄oȳi-i teeli na í laki i luju nȳentv t̄o, p̄vntv n̄oȳ ke i mȳi.

32 Tuu t̄o, t̄e ta n̄uta si n̄oȳolv kula yvlv wei pa l̄ləna yvlvmtv t̄o i isë.

33 P̄e t̄oñ k̄é ye apalv iné i taa k̄e Is̄o nȳej i taa p̄esi na í la p̄lv.

34 M̄póngó Falisanaa c̄o yvlvum si: Hatoo pa l̄luyv nyá t̄o, isayatv tike ke nyá nȳemá, na nyaa caa n̄ seȳesí ta na?

Ilena Falisanaa t̄oȳoni-i pa Is̄o t̄eseele taa.

Isë nȳemá s̄ækpetvyyv

35 M̄póngó Yesu nuwa si pa t̄oȳona yvlvum iní, ilena í k̄oñ i suli-i na í p̄oøsi-i si: N̄ mu Yvlv P̄eyaya t̄om na?

36 Tənaya yvlum cə-i sı: Tacaa, hvlı-m wei pa yaa mpv tə na má mv.

37 Mprúgyó Yesu təma sı: N na-i məe, i mayamaya kele ma wei ma yəyətəyəna-ŋ isəntə tə.

38 Iləna yvlum tə sı: Tacaa, ma mvwa. Na í luŋi-i atə.

39 Mprúgyó Yesu təma sı: Ma kəma antulinya taa cəneğe sı ma fakı tampana nyéma na tasəkəle nyéma, na mpa paa naakı tə pá ná, na mpa pa naakaya tə pá yvlumi.

40 Falisanaa napəlì paa wə təna na pá nıki təm ntı, iləna pá pəəsı Yesu sı: Pə kpəjna tá, tá kék yvlumaa tə?

41 Mprúgyó Yesu cə Falisanaa sı: Ye tampana í ka kék yvlumaa, í taa wəna isayatu. Ama isıi i təŋuyu sı í naakı tə, pə təo kék mə isayatu wə tam.

10

Heen kaləkv təm

1 Tampana ke ma heeliyi-mə yoo, maa cəsəyi, wei í yela heen kaləkv nənəyə ke svvnau na í ɻmaana tiili təo na í svv tə, pəntu kék ɻmılın na wakəllu kék.

2 Ama wei i təŋəyəna nənəyə na í svv tə, pəntu nté tiikulu.

3 Nənəyə taŋlu tułəyı-i na í svv. Heen nyəmá i nəyə. I kaləyi i heen həla ke kvlum kvlum na í lükəna-i awalı.

4 Waatı wei i təŋ i heen inı i tənaya lvnau tə, iləna í təε-i nəyə na heen naa tu i waalı. Pə taya pvlı, i nyəmá i nəyə tə pə təo.

5 Ama ye kpai tv, i kaa təŋ ilé, halı i kák se-i səsəm kék. Mpi tə, i ta nyı kpai nyəmá nəəsı tə se.

6 Yesu kesusə-weyə təne iñi. Ama pa ta cekəna tə huvwee.

Yesu kena tiikulu kypaŋ

7 Mŕúyó Yesu tasa yəyətaya sī: Tampana ke ma heeliyi-mę yoo, maa cesəyī. Mayale heenj kaləkv ηkv kv nənəyə.

8 Pa təna mpa pa laala-m konte tə, paa kē ηmūlaa na wakəllaa kē, heenj ta tu nuna-wę.

9 Mayale nənəyə, wei í təjna ma təo na í svv, piu ya i nyuyv. I ká svukı na í luki, na í hikiyi nyutu kypantu.

10 Nmūlvu na ləntvu na wakəlvu təo tike ke ηmūlu ná kəj. Ama ma kəmaya sī ma heenj í wee alaafəya taa kē tam təpəkəee.

**PIIPILI CSILCT M TAKELAYA
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of
Benin**

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 31 Aug 2023

ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377